

РЕЦЕНЗИИ И ОТЗЫВЫ

Тимощук О.В.

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ С.О. КУЗНЕЦОВА «ОБСТАВИНИ І ЗАКОНОМІРНОСТІ ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ МОРСЬКОЇ ГЕГЕМОНІЇ СТАРОДАВНІХ АФІН»

Унікальність географічного розташування нашої країни, територія якої в усі історичні часи була своєрідним поєднуючим містком між Заходом і Сходом, Північчю і Півднем, культурами і релігіями, економіками і господарствами, забезпечує чільне місце транспортній стратегії у концепції державного розвитку України.

Відтак транспорт, взагалі, та морський транспорт, зокрема, слід розглядати як одну з перспективних галузей української промисловості. Разом з тим, є очевидним, що ця галузь ризикує опинитися в стані найвразливішого виду господарської діяльності. Загальновідома оцінка стану морського транспорту держави однастайна – український морський транспорт потребує невідкладних позитивних перетворень за усіма напрямками. У цьому контексті думка автора монографії щодо необхідності створення стратегічної програми розвитку морського транспорту, яка має стати підґрунтям забезпечення, навіть, національної безпеки України, не викликає заперечень. А негальна потреба сьогодення, як підкреслює автор, це - «вираз і юридичне закріплення напрямів української державної політики в галузі морегосподарської діяльності», що й обумовлює актуальність рецензованої наукової роботи.

Обрання для дослідження генези державно-правового явища часів існування античної державності ускладнює пояснення можливостей подальшого використання його результатів. Це стосується насамперед формулювання мети і завдань дослідження: «вирішення наукової проблеми, пов'язаної з питаннями державності — визначенням орієнтирів та/або напрямів державного розвитку, взагалі, та питань, пов'язаних з «морською гегемонією (талассократією)» - визначенням орієнтирів та/або напрямів щодо місця та ролі держави у галузі морегосподарської діяльності (т.з. «морської політики»), у певному регіоні Світового океану (т.з. «регіональної морської транспортної політики»), зокрема, у межах історико-правової науки». Власне це має особливе значення тому, що дослідження адресується фахівцям у галузі організації та управління в сфері морської діяльності, які вирішують проблеми розвитку, реформування та розбудови державності України в цій галузі суспільного виробництва: юристам, науковцям і практикам; науково-викладацькому складу і слухачам юридичних навчальних закладів; усім хто цікавиться проблемами, які вивчаються у межах предмету науки та навчального курсу «Історія держави і права зарубіжних країн».

Також ми підтримуємо позицію С.О. Кузнецова про те, що морську гегемонію Стародавніх Афінів варто розглядати: як прояв державності; як пановне становище

держави; як досягнення певної мети, що мала своє закріплення у визначеній спрямованості розвитку держави; як реалізацію морської політики державного рівня.

Взагалі позитивне враження від змісту наукової праці не знижується навіть за наявності деяких дискусійних її положень, що подекуди доволі однобічно стверджуються автором. Зокрема, С.О. Кузнецов пропонує досить незвичайну періодизацію дослідженого процесу, що вимагає додаткового обґрунтування такого рішення.

Заслуговує на увагу висновок автора щодо роздільного розгляду визнаного історико-правового явища, притаманного Стародавній Греції - «синойкізму» - як «синойкізму Тесея» і «синойкізму Афін». Разом з тим, науковцям добре відомо, що процес формування суспільних відносин, які викликають утворення нового історичного типу держави, є досить тривалим, відтак це ствердження, на наш погляд, потребує додаткової аргументації.

У цілому висновки монографії мають занадто великий обсяг, але при цьому не підкреслюють державно-правовий зміст дослідженого феномену.

Проте у своїй сукупності вищезазначене зумовлює висновок про актуальність, наукову та практичну значущість, достатній науковий рівень праці, що дає підстави рекомендувати монографію С.О. Кузнецова «Обставини і закономірності виникнення та становлення морської гегемонії Стародавніх Афін» до друку.